

ỦY BAN NHÂN DÂN TỈNH ĐẮK NÔNG
SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

**TÀI LIỆU GIÁO DỤC ĐỊA PHƯƠNG
TỈNH ĐẮK NÔNG**

Lớp 4

KÝ HIỆU DÙNG TRONG SÁCH

Khởi động

Là thông tin, hình ảnh, câu hỏi liên quan đến nội dung bài học nhằm tạo hứng thú cho các em.

Khám phá

Là các kiến thức, thông qua kênh hình và kênh chữ giúp các em khai thác, tiếp nhận kiến thức mới.

Luyện tập

Bao gồm các câu hỏi, bài tập giúp các em củng cố kiến thức, hình thành các kỹ năng.

Vận dụng

Gồm các câu hỏi, bài tập để các em vận dụng kiến thức, kỹ năng đã học để đánh giá, giải quyết các vấn đề thực tiễn liên quan đến bài học.

LỜI NÓI ĐẦU

Các em học sinh thân mến!

Ở các lớp 1, 2, 3, các em đã được tìm hiểu một số đặc điểm về vẻ đẹp thiên nhiên và văn hóa, lịch sử của quê hương Đắk Nông qua Tài liệu Giáo dục địa phương tỉnh Đắk Nông - lớp 1, 2, 3. Tài liệu Giáo dục địa phương tỉnh Đắk Nông - Lớp 4 sẽ giúp các em tiếp tục khám phá thêm một số nét chính về địa lí, văn hóa, lịch sử, kinh tế - xã hội của địa phương.

Từ những khám phá, trải nghiệm các em sẽ hiểu biết nhiều hơn về những giá trị mà thiên nhiên ban tặng cho vùng đất này cũng như những giá trị văn hóa, lịch sử được hình thành và bồi đắp từ hàng ngàn năm. Từ đó, thể hiện tình yêu đối với quê hương Đắk Nông bằng những hành động, việc làm cụ thể, phù hợp với lứa tuổi của các em.

Hy vọng rằng, Tài liệu Giáo dục địa phương tỉnh Đắk Nông - Lớp 4 sẽ mang đến cho các em nhiều điều bổ ích và thú vị.

Các tác giả

MỤC LỤC

Chủ đề 1

1

Đặc điểm tự nhiên tỉnh Đắk Nông

1

Chủ đề 2

11

Hoạt động kinh tế của người dân Đắk Nông

Chủ đề 3

18

Nét đẹp văn hóa các dân tộc Đắk Nông

18

Bài 1. Giới thiệu món ăn truyền thống ở Đắk Nông

18

Bài 2. Lễ hội truyền thống

20

Bài 3. Truyện cổ M'Nông

24

Bài 4. Nét đẹp họa tiết dân tộc ở Đắk Nông

26

Chủ đề 4

Danh nhân văn hóa, lịch sử tỉnh Đắk Nông

32

Bài 1. Anh hùng N'Trang Long

32

Bài 2. Điểu Kâu - Người lưu giữ sử thi M'Nông

35

Bài 3. Thường thức Âm nhạc

38

Nghệ nhân Y El

- Người giữ gìn nhạc cụ truyền thống M'Nông

Chủ đề 5

Hành động vì một Đắk Nông tươi đẹp

40

Chủ đề 1

ĐẶC ĐIỂM TỰ NHIÊN TỈNH ĐẮK NÔNG

Khởi động

Nghe bài hát “Đắk Nông quê em” (Lê Minh Châu)

<https://www.youtube.com/watch?v=fpb0jAJZK4M>

- Qua bài hát, em thấy Đắk Nông có điều gì đặc biệt?

Khám phá

Đọc thông tin sau và trả lời câu hỏi:

1. Vị trí địa lí

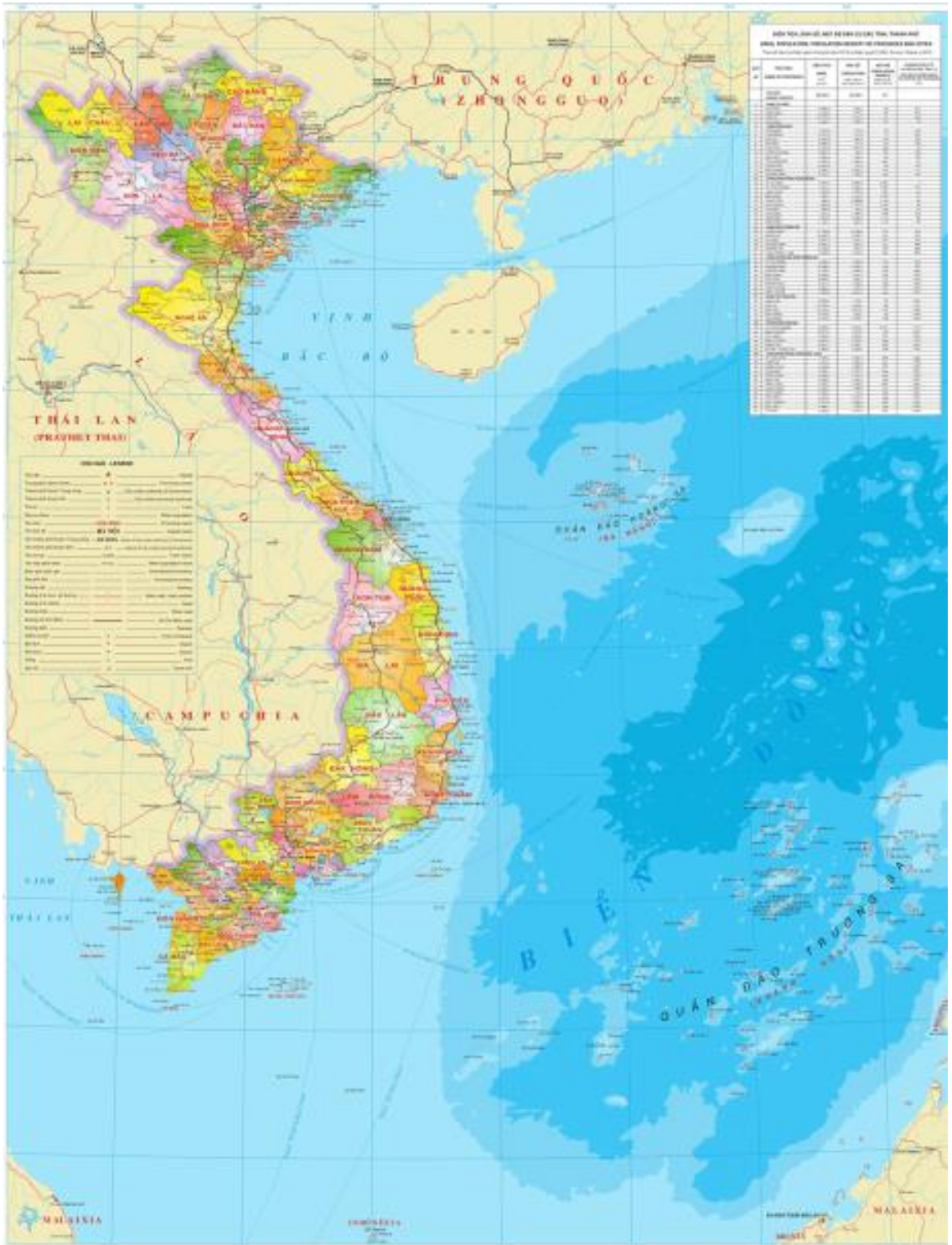
Tỉnh Đắk Nông có diện tích 6513km², nằm trọn trên Cao nguyên M'Nông, ở phía Tây Nam của vùng Tây Nguyên, đoạn cuối của dãy Trường Sơn. Phía Bắc và Đông Bắc giáp tỉnh Đắk Lắk, phía Đông và Đông Nam giáp tỉnh Lâm Đồng, phía Tây giáp Vương quốc Campuchia, phía Nam và Tây Nam giáp tỉnh Bình Phước.

Là cửa ngõ phía Tây Nam của Tây Nguyên, tỉnh có vị trí chiến lược về an ninh - quốc phòng và kinh tế - xã hội, là cầu nối giữa các tỉnh Tây Nguyên với vùng kinh tế trọng điểm Đông Nam Bộ, các tỉnh duyên hải Nam Trung Bộ thông qua quốc lộ 14, quốc lộ 28. Ngoài ra, tỉnh Đắk Nông có khoảng 130km đường biên giới tiếp giáp với tỉnh Mondulkiri, có hai cửa khẩu Bu Prăng và Đắk Pơ nối thông với Campuchia.

Nằm ở nơi giao thoa với các nền văn hóa, nên Đắk Nông có nhiều nét tương đồng về lịch sử, văn hóa, có thể mở rộng và giao lưu với các vùng trong khu vực và nước bạn Campuchia. Chính vì vậy, Đắk Nông có nhiều lợi thế để thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội, trong tương lai sẽ trở thành trung tâm phát triển kinh tế năng động của vùng Tây Nguyên.

Em hãy quan sát Hình 1.1, tìm vị trí của tỉnh Đắk Nông trên bản đồ Việt Nam và cho biết Đắk Nông giáp các tỉnh, quốc gia nào?

Hình 1.1. Bản đồ Việt Nam

Hiện nay, tỉnh Đắk Nông có 7 huyện: Cư Jút, Đắk Mil, Đắk Song, Krông Nô, Tuy Đức, Đắk R'Lấp, Đắk Glong và thành phố Gia Nghĩa. Năm 2022, toàn tỉnh có 40 dân tộc với dân số khoảng 670 600 người.

Hình 1.2. Bản đồ hành chính tỉnh Đắk Nông

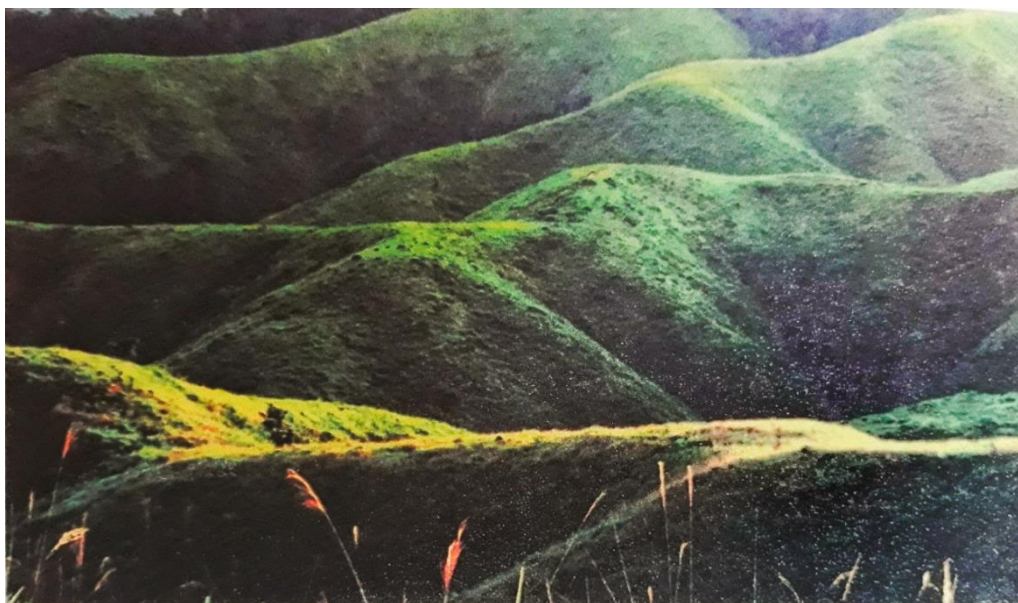
- Nêu tên các huyện, thành phố của tỉnh Đắk Nông.
- Chỉ và nêu vị trí của huyện, thành phố nơi em đang ở.

2. Tự nhiên

a) Địa hình

Đắk Nông có nhiều dạng địa hình khác nhau, trong đó địa hình đồi núi chiếm phần lớn diện tích với độ cao trung bình khoảng 700m đến 800m so với mặt nước biển, có nơi lên đến 1982m (Tà Đùng).

Dạng địa hình tỉnh Đắk Nông như hai mái nhà, mà đường nóc là dãy núi Nam Nung, chạy dài từ Đông sang Tây, có tính phân bậc, thấp dần từ Đông sang Tây. Phía Đông là các ngọn núi cao và trung bình có độ cao từ 1500m đến 1980m, phía Tây là các cao nguyên xếp tầng 600m - 700m, xen kẽ giữa các dãy núi cao hùng vĩ, hiểm trở với các cao nguyên rộng lớn là các thung lũng, bồn địa thấp khá bằng phẳng.

Hình 1.3. Dạng địa hình cơ bản của tỉnh Đắk Nông

Nêu một số nét về đặc điểm địa hình tỉnh Đắk Nông.

b) Khí hậu

Đắk Nông có hai mùa rõ rệt. Mùa mưa từ tháng 5 đến tháng 10 trong năm, nhiều nhất vào tháng 8, tháng 9. Mùa khô từ tháng 11 đến tháng 4 năm sau, khô hạn nhất vào tháng 3, tháng 4. Thời tiết và lượng mưa phụ thuộc theo mùa.

Do ảnh hưởng của địa hình núi cao nên ở Đắk Nông khí hậu tương đối ôn hòa, gió và hơi lạnh, độ ẩm không khí cao. Ngoài ra, tỉnh Đắk Nông có lượng mưa lớn, trung bình hàng năm đạt trên 2500mm. Tuy nhiên, vào mùa khô thời tiết khô hạn, một số nơi thiếu nước phục vụ sản xuất và sinh hoạt, vào mùa mưa lượng nước rất lớn, một số nơi bị ngập lụt ảnh hưởng đến giao thông, sản xuất nông nghiệp.

Đắk Nông có mấy mùa? Nêu đặc điểm khí hậu của từng mùa.

c) Sông suối, hồ

Đắk Nông có mạng lưới sông suối, hồ khá dày đặc, phân bố tương đối đều khắp. Các sông chảy qua địa phận tỉnh Đắk Nông gồm:

- Sông Sêrêpôk bắt nguồn từ Nam Trường Sơn do hai nhánh sông Krông Nô và Krông Na hợp lưu tại thác buôn Dray (huyện Krông Na, tỉnh Đắk Lắk).
- Sông Krông Nô hay còn gọi là Krông Knô là con sông ranh giới giữa hai tỉnh Lâm Đồng với Đắk Lắk và giữa Đắk Lắk với Đắk Nông, dọc con sông này là rất nhiều các buôn làng dân tộc bản địa.
- Hệ thống sông suối thượng nguồn Đồng Nai. Mặc dù sông Đồng Nai không chảy qua địa phận tỉnh Đắk Nông nhưng có nhiều sông suối thượng nguồn. Đáng kể nhất là suối Đắk Rung bắt nguồn từ khu vực xã Thuận Hạnh, chảy qua địa bàn tỉnh Đắk Nông là bộ phận quan trọng tạo ra dòng chảy sông Đồng Nai.

Trên địa bàn tỉnh có nhiều hồ, đập lớn có tác dụng giữ nước cho sản xuất nông, công nghiệp, thủy điện và tiềm năng phát triển du lịch như: hồ Tây (Đắk Mil), Ea Snô (Krông Nô), Ea T'ling (Cư Jú), Đắk R'tih (Tuy Đức), Đồng Nai 3,4 (Đắk Glong),...

Em hãy kể tên những sông, suối, hồ lớn ở Đắk Nông.

d) Tài nguyên đất

Đắk Nông có 5 nhóm đất chính: đất xám chiếm khoảng 40% được phân bố đều toàn tỉnh, đất đỏ bazan chiếm khoảng 35% phân bố chủ yếu ở Đắk Mil, Đắk Song, còn lại là đất đen bồi tụ, đất glây và nhóm đất phù sa bồi tụ dọc các sông, suối.

(Theo Tài liệu văn hóa địa phương tỉnh Đắk Nông)

Đắk Nông thuộc phía Nam Tây Nguyên, có diện tích 6513km² tiếp giáp với 03 tỉnh và 01 quốc gia. Phần lớn diện tích là đồi núi, khí hậu tương đối mát mẻ, đất đai màu mỡ, tài nguyên phong phú, mạng lưới sông suối, hồ khá dày đặc.

Luyện tập

1. Huyện em ở giáp với huyện nào, tỉnh nào, nước nào?
2. Cho biết từ Đắk Nông có thể đi tới các tỉnh khác bằng các loại đường giao thông nào?
3. Mô tả đặc điểm địa hình, khí hậu nơi em ở.

Vận dụng

Vẽ tranh phong cảnh hoặc viết một đoạn văn giới thiệu về nơi em đang sinh sống.

Chủ đề 2

HOẠT ĐỘNG KINH TẾ CỦA NGƯỜI DÂN ĐẮK NÔNG

Khởi động

Kể tên một số hoạt động kinh tế của tỉnh Đắk Nông mà em biết.

Khám phá

Đọc thông tin sau và trả lời câu hỏi:

Với điều kiện đất đai màu mỡ, khí hậu ôn hòa, mạng lưới sông, suối phân bố tương đối đều khắp, nguồn khoáng sản phong phú, nhiều thắng cảnh đẹp, dân cư lao động dồi dào, Đắk Nông hội tụ điều kiện thuận lợi để phát triển kinh tế.

1. Nông nghiệp

Ngành trồng trọt có vai trò quan trọng hàng đầu trong ngành nông nghiệp của tỉnh Đắk Nông. Các loại cây công nghiệp được trồng nhiều như: cà phê, cao su, tiêu, điều, mắc ca và cây ăn trái, trong đó cây chủ lực là cà phê. Các loại cây lương thực, thực phẩm như: lúa nước, các loại rau quả,... Hiện nay, ngành nông nghiệp đã và đang từng bước chuyển sang sản xuất hàng hóa, tập trung phát triển theo hướng ứng dụng công nghệ cao, bền vững và nâng cao giá trị sản phẩm. Năm 2021, sản phẩm hồ tiêu của tỉnh đã được cấp chứng nhận đăng ký chỉ dẫn địa lí “Đắk Nông”.

Hình 2.1. Mô hình sản xuất rau thủy canh tại thị trấn Đức An, huyện Đắk Song
(Ảnh: Minh Thảo)

Hình 2.2. Mô hình sản xuất tiêu bằng chế phẩm sinh học tại huyện Đắk Song
(Ảnh: Hồ Mai)

- Các loại cây công nghiệp nào được trồng nhiều ở Đắk Nông?

- Kể tên một số sản phẩm nông nghiệp có thương hiệu của Đắk Nông.

Hoạt động chăn nuôi đa dạng với nhiều loại hình chăn nuôi, nhiều loại vật nuôi gia súc, gia cầm, thủy sản. Những năm gần đây, ngành chăn nuôi của Đắk Nông đã có bước phát triển mạnh và đang có sự chuyển dịch từ quy mô nhỏ, lẻ sang quy mô lớn.

Hình 2.3. Trang trại nuôi heo tại xã Nam Bình, huyện Đắk Song (Ảnh: Xuân Phong)

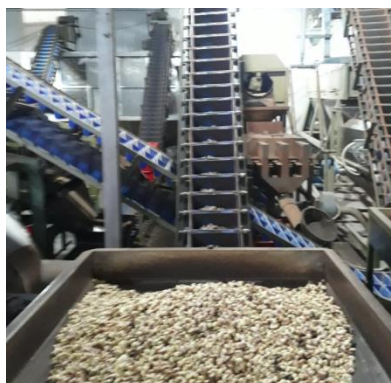
Hình 2.4. Trang trại nuôi gà tại xã Nam Bình , huyện Đắk Song (Ảnh: Phương Liên)

2. Công nghiệp

Tài nguyên khoáng sản phong phú, diện tích cây công nghiệp, diện tích rừng lớn, thượng nguồn của sông Sêrêpôk, sông Đồng Nai,... là cơ sở để Đắk Nông phát triển các ngành công nghiệp như: chế biến, thủy điện, luyện kim và năng lượng tái tạo,... Trong đó, công nghiệp chế biến là lĩnh vực phát triển nhất với nguyên liệu là các sản phẩm từ nông nghiệp và lâm nghiệp.

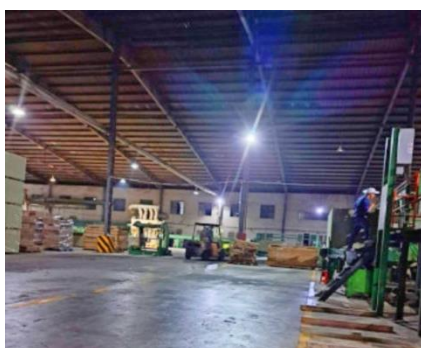
Hình 2.5. Chế biến cà phê (Ảnh: Hồ Mai)

Hình 2.6. Chế biến hạt điều (Ảnh: Chu Duy)

Hình 2.7. Sản xuất gỗ tại công ty cổ phần kỹ nghệ gỗ MDF Long Việt, huyện Đắk Song (Ảnh: Đỗ Thị Luyên)

 Kể tên một số cơ sở chế biến nông, lâm nghiệp ở địa phương em?

Có mỏ quặng bô xít với trữ lượng lớn và chất lượng quặng tốt, cùng tiềm năng lớn trong phát triển năng lượng tái tạo (năng lượng gió, năng lượng mặt trời), hiện nay Đắk Nông đang đẩy mạnh ngành công nghiệp Alumin, sản xuất nhôm và năng lượng tái tạo. Đây là những

lĩnh vực có nhiều tiềm năng trong phát triển kinh tế xã hội tỉnh Đắk Nông trong tương lai.

Hình 2.8. Sản xuất alumin tại xã Nhân Cơ, huyện Đắk R'Lấp (Ảnh: Hồ Mai)

Hình 2.9. Điện gió tại xã Nam Bình, huyện Đắk Song (Ảnh: Minh Thảo)

 Em biết gì về ngành công nghiệp alumin, sản xuất nhôm và năng lượng tái tạo?

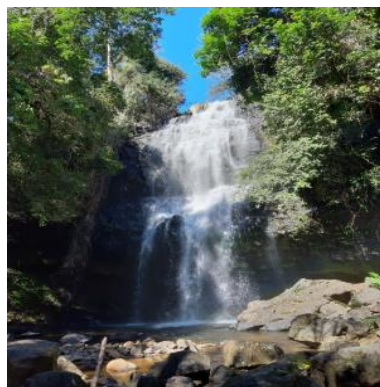
3. Thương mại và dịch vụ

Hoạt động thương mại, dịch vụ ngày càng phát triển. Các mặt hàng ngày càng phong phú, đa dạng, đáp ứng cơ bản nhu cầu sản xuất, tiêu dùng của nhân dân.

Với nhiều thắng cảnh thiên nhiên đẹp như: hồ Tà Đùng, hồ Tây, hồ Ea Snô, thác Dray Sáp, thác Gấu, thác Liêng Nung, thác Lưu Ly,... Các bon làng đồng bào dân tộc M'Nông, Ê-đê, Mạ,... ẩn chứa nhiều di sản văn hóa vật thể và phi vật thể như: các lễ hội, văn hóa công chiêng,... Đặc biệt, những giá trị về cảnh quan, khoa học, lịch sử, văn hóa, xã hội của Công viên Địa chất Đắk Nông - Công viên Địa chất toàn cầu là điều kiện để ngành du lịch tỉnh Đắk Nông ngày càng phát triển.

Hình 2.10. Hồ trung tâm thành phố Gia Nghĩa (Ảnh: Ngô Minh Phương)

Hình 2.11. Thác Lưu Ly, xã Năm N'Jang, huyện Đắk Song (Ảnh: Minh Thảo)

Hình 2.12. Lễ hội xuân Liêng Nung (Ảnh: Hồng Tâm)

Hình 2.13. Núi lửa Krông Nô (Ảnh: Hồ Mai)

 Nơi em ở có hoạt động hay địa điểm nào thu hút khách tham quan, du lịch?

Cùng với sự phát triển của các hoạt động kinh tế, việc khai thác các nguồn lợi tự nhiên gia tăng dẫn đến sự suy giảm, thậm chí cạn kiệt một số nguồn tài nguyên. Tình trạng ô nhiễm và khan hiếm nguồn nước, diện tích rừng bị xâm lấn nhất là rừng phòng hộ và rừng cảnh quan; ô nhiễm môi trường do đốt, phá rừng, do rác thải, khí thải đang diễn ra ở nhiều nơi trên địa bàn.

Để đảm bảo sự hài hòa giữa phát triển kinh tế với bảo vệ tài nguyên thiên nhiên, bảo vệ môi trường, giữ vững sự ổn định kinh tế - xã hội cần tăng cường ứng dụng khoa học kỹ thuật, công nghệ vào sản xuất, kinh doanh, nâng cao ý thức trách nhiệm của các cá nhân, tổ chức trong hoạt động kinh tế, giảm thiểu những tác động tiêu cực đến môi trường.

 Nêu những hoạt động của con người gây ảnh hưởng xấu đến môi trường.

Đất đai màu mỡ, khí hậu ôn hòa, nguồn tài nguyên thiên nhiên phong phú, là điều kiện thuận lợi để Đắk Nông phát triển đa dạng các ngành kinh tế. Trong đó, thế mạnh về các loại cây công nghiệp như cà phê, tiêu, cao su,... Công nghiệp Alumin, sản xuất nhôm, năng lượng tái tạo và dịch vụ du lịch có nhiều tiềm năng phát triển.

Cùng với sự phát triển kinh tế, tình trạng ô nhiễm môi trường và mất cân bằng hệ sinh thái ngày càng gia tăng.

Luyện tập

1. Thảo luận và hoàn thành trên phiếu bài tập theo mẫu sau:

Hoạt động	Tác hại	Biện pháp khắc phục
Sử dụng hóa chất bừa bãi trong sản xuất nông nghiệp		
Chặt phá rừng, đốt rừng		
Rác thải, nước thải trong sinh hoạt, sản xuất không được xử lý đúng quy định		

2. Ứng dụng công nghệ cao trong sản xuất nông nghiệp mang lại lợi ích gì?

Vận dụng

- Giới thiệu về một sản phẩm nông nghiệp hoặc một hoạt động kinh tế ở địa phương em.

- Em cần làm gì để góp phần bảo vệ nguồn tài nguyên thiên nhiên?

Chủ đề 3

NÉT ĐẸP VĂN HÓA CÁC DÂN TỘC ĐẮK NÔNG

Bài 1. Giới thiệu món ăn truyền thống ở Đăk Nông

Khởi động

1. Xem video trên link dưới đây và cho biết những món ăn và nguyên liệu làm món ăn truyền thống của đồng bào dân tộc tại Đăk Nông có trong đoạn video.

<https://khoanhkhacvietnam.vn/dak-nong/dac-san-dak-nong.html>

2. Em biết món ăn truyền thống nào khác của người dân địa phương nơi em ở?

Khám phá

Đọc thông tin sau và trả lời câu hỏi:

Canh bời

Đây là món ăn truyền thống, phổ biến của người M'Nông được chế biến từ các nguyên liệu sẵn có trong thiên nhiên. Hầu như người M'Nông nào cũng biết chế biến và xem đây là món ăn khoái khẩu, là đặc sản của dân tộc mình.

Nguyên liệu chính để chế biến món canh bời truyền thống có sẵn trong tự nhiên, bao gồm: bột gạo, các loại rau quả, đọt mây (kết hợp theo từng loại: lá nhíp nấu với đọt mây, ngọn bí nấu với trái bí non, ngọn bầu nấu với trái bầu non, ngọn mướp nấu với trái mướp), thịt hoặc cá.

Hình 3.1. Canh bời

(Nguồn ảnh: Trang tin Vườn quốc gia Bù Gia)

Khi chế biến, người ta thường ngâm bột gạo trong khoảng 2 giờ, sau đó chắt nước để ráo rồi đem giã cùng với lá cây nhao (lá ngọt rừng). Xương, thịt hoặc cá được nấu trước, tiếp đến cho rau vào nấu đến khi rau chín thì mới cho bột gạo đã được giã nhuyễn cùng lá nhao hòa với nước lạnh và đổ vào khuấy đều tay đến khi nào bột hoàn toàn chín thì nêm gia vị: muối ớt, củ kiệu, mì chính. Với món canh này khi ăn chêm thêm tí ớt xanh giã cùng với củ kiệu M'Nông thì hấp dẫn vô cùng.

- Nguyên liệu để nấu canh bồi gồm những gì?
- Để tăng thêm hương vị của canh bồi, khi ăn người ta thường làm gì?

Canh bồi là món ăn truyền thống, phổ biến của người M'Nông và các dân tộc bản địa tại Đắk Nông. Đây là món ăn được chế biến từ các nguyên liệu sẵn có trong thiên nhiên.

Luyện tập

1. Từ nội dung thông tin ở trên, em hãy tóm tắt lại các bước chế biến món canh bồi.
2. Tại sao phải khuấy đều tay khi cho bột gạo vào canh?
3. Theo em, điểm khác biệt của món canh bồi so với các món canh khác là gì?

Vận dụng

- Tập chế biến món canh bồi với người thân.
- Suu tầm các món ăn truyền thống khác của người dân tại Đắk Nông và chia sẻ với bạn bè, người thân.

Bài 2. Lễ hội truyền thống của người dân Đắk Nông

Khởi động

Kể về một lễ hội ở tỉnh Đắk Nông mà em biết.

Khám phá

Đọc thông tin sau và trả lời câu hỏi:

Lễ mừng mùa của đồng bào M'Nông

Lễ mừng mùa là một nghi lễ lớn được đồng bào M'Nông tổ chức vào mùa khô sau khi đã thu hoạch xong mùa vụ, với sự tham gia của nhiều bon làng. Đây là nghi lễ có ý nghĩa tinh thần quan trọng nhằm cảm tạ trời đất, thần linh đã che chở, phù hộ cho bon làng có một mùa màng tươi tốt, bội thu. Là nghi lễ mang ý nghĩa, giá trị sâu sắc về tinh thần và thể hiện sự gắn kết của cộng đồng với thiên nhiên. Đây cũng là dịp để bà con được nghỉ ngơi, gặp gỡ, giao lưu, vui chơi sau một thời gian lao động miệt mài, vất vả.

Buổi lễ diễn với nhiều nghi thức truyền thống như đón bạn, hát đối đáp, múa xoang và đánh cồng chiêng. Lễ vật cúng gồm: rượu cần, gà, gạo, nghệ, ớt xanh, cà đắng,...

Sau khi cộng đồng đã tề tựu đông đủ, già làng tiến hành nghi thức cúng, cầu các thần linh chứng giám, giúp cho bon làng làm ăn phát đạt, đoàn kết gắn bó, phù hộ cho con cháu luôn bình an, no đủ.

Khi nghi lễ kết thúc, già làng mời con trai, con gái của bon làng đánh chiêng, múa hát mừng lễ hội. Dân làng cùng khách mời tham gia các hoạt động văn hóa dân gian của bon làng.

Hình 3.2. Nghi thức cúng (Ảnh: Hồ Mai)

Hình 3.3. Đánh cồng chiêng (Ảnh: Hồ Mai)

Các hoạt động văn hóa, trò chơi dân gian như: thi đan lát, dệt thổ cẩm, đẩy gậy, kéo co, giã gạo, nấu cơm nhanh,... được diễn ra trước khi nghi thức bắt đầu.

Hình 3.4. Thi dệt thổ cẩm (Ảnh: Hồ Mai)

Hình 3.5. Thi giã gạo (Ảnh: Hồ Mai)

Lễ hội đã thu hút đông đảo tham gia đông đảo, tạo sự vui tươi, phấn khởi, ấm tình đoàn kết.

- Người M'Nông tổ chức Lễ mừng mùa nhằm mục đích gì?
- Kể tên các hoạt động diễn ra trong Lễ mừng mùa.

Lễ mừng mùa là một trong những lễ hội truyền thống của đồng bào M'Nông và cũng là một trong những lễ hội của đồng bào các dân tộc bản địa tại Đăk Nông.

Luyện tập

1. Thực hiện trên phiếu bài tập theo mẫu sau:

Nổi tên hoạt động với thứ tự thời điểm tổ chức các hoạt động trong Lễ mừng mùa.

A. Thứ tự thời điểm tổ chức

B. Tên hoạt động

1. Trước khi tổ chức nghi lễ cúng

Đánh cồng chiêng, múa hát

2. Trong khi tổ chức nghi lễ cúng
(sau khi đọc lời cúng)

Thi dệt thổ cẩm

3. Sau khi tổ chức nghi lễ cúng

Thi nấu ăn

Đón khách

2. Tái hiện một hoạt động trong Lễ mừng mùa bằng hình thức vẽ, xé dán, nặn...

Vận dụng

- Nêu một số việc cần làm để bảo tồn và phát huy các giá trị của các lễ hội truyền thống.
- Tìm hiểu về một số lễ hội truyền thống của người dân ở Đắk Nông và giới thiệu cho bạn bè, người thân.

Bài 3. Truyện cổ M'Nông

Khởi động

- Trong các truyện ngụ ngôn Việt Nam, em biết câu chuyện nào nói về nguồn gốc của những vết vằn trên mình cạp ?

- Xem video trên link: <https://www.youtube.com/watch?v=c5nvl09eHFw>

Khám phá

Đọc truyện và trả lời câu hỏi:

Vì sao da cạp nhiều màu

Sắp đến mùa mưa, Cạp bàn với Thỏ cùng đi bắt tranh về làm nhà. Thỏ khôn, cắt tranh đến đâu vuốt trái sạch đến đó. Lúc cuốn tranh mang về, Cạp bó cả tranh tốt tranh xấu và rác cỏ... Thấy tranh của Thỏ đẹp, Cạp hỏi:

- Cùng cắt tranh một bãi sao tranh của mày đẹp vậy ?

Biết Cạp có lấy được sáp ong mang về cho vợ con, Thỏ liền nói:

- Tôi bôi sáp ong, mật ong vào đấy! Vừa đẹp mà còn chắc nữa? Nay mai lộp nhà, mưa nắng sẽ không hư.

- Thiệt hả! Từ lâu tôi vẫn chưa được ai bày cho biết.

Cạp tin lời lấy mật ong, sáp ong nhờ Thỏ bôi vào tranh ngay. Thỏ nhận lời, nhưng thực ra chỉ vuốt chải lại tranh cho Cạp. Sáp và mật ong Thỏ cắt đi nơi khác để dùng. Giấu xong, Thỏ nói:

- Được rồi đấy. Giờ anh giúp tôi chờ.

Cạp bằng lòng để Thỏ cột tranh lên lưng gùi. Buộc xong Thỏ lại nói:

- Tôi bây giờ lại đau bụng nữa. Không biết tự mình tôi có đi được không? Anh giúp cả tôi nữa nhé!

Thỏ nhảy lên ngồi trên bó tranh. Ăn sáp ong, mật ong xong. Thỏ lấy đá và bụi nhùi ra lấy lửa. Nghe tiếng bật lửa. Cạp nói:

- Ở trên đó lấy lửa, cháy tranh là chết cả tui đấy Thỏ ạ!

– Không đâu – Thỏ nói – Chén bát mình để trong túi và đựng vào nhau đây.

Cọp yên tâm tiếp tục đi, trong khi đó Thỏ đã châm lửa từ bụi nhùi vào hai bộ tranh rồi nhảy xuống biến mất. Lửa cháy, Cọp không còn nhớ để mở dây, chạy khắp núi rừng. Lửa từ Cọp, cháy lan ra xa. Đứng ở trên cây, bầy chim bầy vẽ:

– Chạy đi đâu lung tung vậy ? Cháy ở trên lưng, sao ông không xuống tắm đi.

Cọp chạy ào xuống suối. Tắm xong, Cọp thấy cháy xém cả mình lắm. Vì thế da Cọp từ đây nhiều màu hơn trước và cũng từ đây, thấy lửa ở đâu Cọp cũng vội lánh xa.

(Trích: *Truyện cổ các dân tộc Tây Nguyên, nhiều tác giả, Nhà xuất bản Văn hóa dân tộc, trang 472*)

- Cọp và Thỏ cùng nhau làm việc gì?
- Thỏ đã lừa cọp bằng cách nào?
- Vì sao da cọp có nhiều màu?

Truyện Vì sao da cọp nhiều màu là một trong những truyện cổ của đồng bào dân tộc M'Nông. Từ việc giải thích lí do vì sao da cọp có nhiều màu, người M'Nông đã truyền tải một thông điệp về cách sống, cách cư xử giữa con người với nhau.

Luyện tập

1. Vì sao Cọp lại bị Thỏ lừa?
2. Em có nhận xét gì về tính cách của Thỏ và Cọp trong câu chuyện trên?
3. Em thấy có gì giống và khác nhau giữa hai câu chuyện “Trí khôn của ta đây” và “Vì sao da cọp nhiều màu?”.

Vận dụng

Viết cảm nhận của em về Thỏ và Cọp trong truyện trên và bài học rút ra cho bản thân.

Bài 4. Nét đẹp họa tiết dân tộc ở Đắk Nông

Khởi động

Trò chơi: Họa sĩ siêu trí nhớ

- Quan sát và ghi nhớ họa tiết được khoanh tròn màu hồng ở Hình 3.2.1 trong thời gian 1 phút.

- Em vẽ lại hình họa tiết trên bằng trí nhớ sao cho giống mẫu và được nhiều nhất trong thời gian 2 phút.

Hình 3.6. Áo thổ cẩm của người Mạ ở Đắk Nông
(Tư liệu chụp tại Bảo tàng Tỉnh Đắk Nông)

Khám phá

1. Em quan sát hình ảnh và trả lời câu hỏi:

- Kể tên các sản phẩm có trong hình.
- Sản phẩm được trang trí bằng họa tiết gì? (hình dáng, màu sắc của họa tiết).
- Nêu cảm nhận về vẻ đẹp của các họa tiết được trang trí trên sản phẩm.

Hình 3.7. Túi thổ cẩm của người M'Nông

Hình 3.8. Ché rượu cần của người M'Nông

Hình 3.9. Họa tiết đầu khó của người Ê-đê

Hình 3.10. Xà rông của người M'Nông

Hình 3.11. Túi đựng cơm của người

Hình 3.12. Túi Thổ cẩm của người M'Nông

Tỉnh Đắk Nông có nhiều đồng bào dân tộc sinh sống (M'Nông, Ê - đê, Mạ,...).

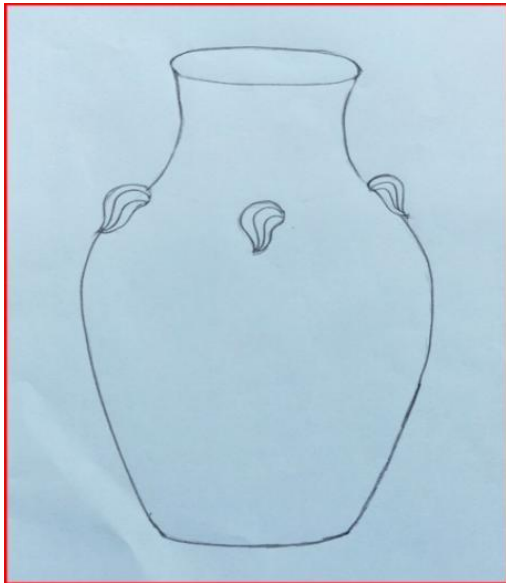
Trên trang phục thổ cẩm và những vật dụng hằng ngày của họ có rất nhiều họa tiết cách điệu hoa lá, hình người, hình con vật, nét cong, nét thẳng,... mang lại nét đặc sắc và phong phú trong văn hóa bản địa.

Luyện tập

Em hãy tạo dáng và trang trí đồ vật có sử dụng họa tiết dân tộc theo ý thích (có thể sử dụng kết hợp các hình thức vẽ, xé dán, nặn,... để tạo sản phẩm).

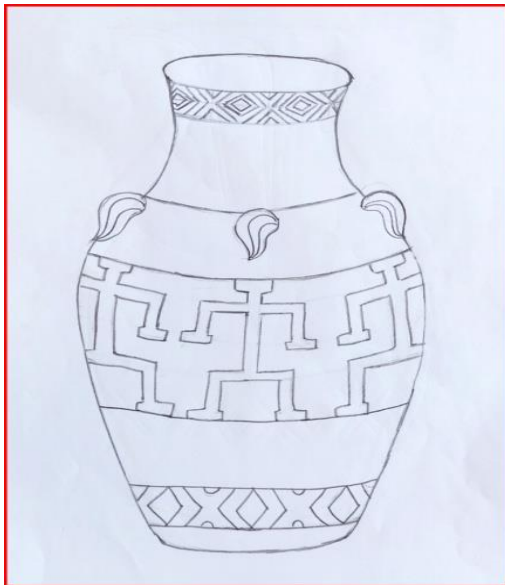
- Hướng dẫn các bước trang trí:

Bước 1. Tìm ý tưởng trang

Bước 2. Vẽ phác họa, hoa tiết

Bước 3. Chỉnh sửa, thêm chi tiết

Bước 4. Vẽ màu

Hình 3.13. Các bước trang trí

- Một số sản phẩm có sử dụng họa tiết trang trí dân tộc của học sinh:

Hình 3.14. Váy
Bài vẽ của Lê Thị Ngọc Hân,
học sinh lớp 4C, Trường Tiểu học
Ngô Quyền, huyện Cư Jút, tỉnh Đắk Nông

Hình 3.15. Bình rượu cần
Bài vẽ của Yến Phương,
học sinh lớp 5C, Trường Tiểu học Kim Đồng,
huyện Đắk Song, tỉnh Đắk Nông

Hình 3.16. Hoa tiết trên thổ cẩm
Bài vẽ của Điều Chính, học sinh lớp 4A,
Trường Tiểu học Đoàn Thị Điểm,
huyện Tuy Đức, tỉnh Đắk Nông

Hình 3.17. Hoa tiết trên thổ cẩm
Bài vẽ của Nguyễn Quốc Cường, học sinh
lớp 4A, Trường Tiểu học Đinh Tiên Hoàng,
huyện Đắk R'lấp, tỉnh Đắk Nông

Hình 3.18. Họa tiết hình con vịt trên thổ cẩm
Bài vẽ của Vũ Trường Ngọc Diệp, học sinh lớp 4A,
Trường Tiểu học Trần Phú, huyện Đắk Mil, tỉnh Đắk Nông

- Sử dụng họa tiết các dân tộc ở Đắk Nông mà em biết để trang trí một sản phẩm như: váy, áo, lọ hoa, cặp sách...
- Em giới thiệu, nhận xét và nêu cảm nhận về sản phẩm của mình và các bạn.

 Vận dụng

- Em có thể sử dụng họa tiết trang trí dân tộc để áp dụng đưa vào trang trí cho các bài học môn mỹ thuật và các môn học khác.
- Em hãy sử dụng họa tiết trang trí dân tộc để trang trí những đồ vật mà em thích như: Váy, áo, mũ, nón, hộp bút hay trang trí góc học tập.

Chủ đề 4

DANH NHÂN VĂN HÓA, LỊCH SỬ TỈNH ĐẮK NÔNG

Bài 1. Anh hùng N'Trang Long

Khởi động

- Xem tư liệu về lễ khánh thành tượng đài anh hùng N'Trang Long [Khánh thành tượng đài anh hùng dân tộc N'Trang Long \(vnews.gov.vn\)](http://vnews.gov.vn)
- Hãy chia sẻ những điều em biết về anh hùng N'Trang Long.

Khám phá

Đọc thông tin sau và trả lời câu hỏi:

N'Trang Long tên thật là Long, sinh khoảng năm 1870 tại bon Bupar, một làng M'Nông Biệt dưới chân núi Nam Drôn thuộc khu vực suối Đắk Nha, phía Bắc cao nguyên M'Nông. Thuở nhỏ N'Trang Long sống ở phía Đông Srê Khotum, là cậu bé nhanh nhẹn, tháo vát, hay giúp đỡ người khác và dũng cảm. Khi lớn lên, ông cư trú và là tù trưởng của làng Bu N'Trang, nay thuộc địa bàn xã Đắk R'Tính, huyện Tuy Đức, tỉnh Đắk Nông.

Từ đầu năm 1909, Hăngri Mét (Henri Maitre) tung quân càn quét, uy hiếp tinh thần đồng bào sinh sống trên Cao nguyên M'Nông. Trước nguy cơ mất độc lập, tự do, đồng bào các dân tộc ở đây hoặc lẻ tẻ, riêng rẽ, hoặc liên minh phối hợp với nhau, vùng lên chống lại bọn xâm lược, đánh vào các đồn bót và các cuộc hành quân của giặc, chống thuế, chống xây, hay ít nhất cũng lánh cư, bất hợp tác với thực dân Pháp và bọn tay sai.

Mùa khô năm 1910-1911, trong một trận càn vào khu vực Pu Sra, lính Pháp bắt được vợ và con gái của N'Trang Long, sau đó hành hạ đến chết. Để trả thù nhà và đòi nợ nước, giữa mùa khô năm 1912, N'Trang Long đã lãnh đạo quân khởi nghĩa của người M'Nông vùng hạ lưu sông Krông Nô và Krông Na đứng lên đấu tranh chống thực dân xâm lược.

Cuộc khởi nghĩa do N'Trang Long lãnh đạo kéo dài từ năm 1912 đến năm 1936, đã đánh bại nhiều cuộc tấn công, quét sạch các đồn bốt, phản công bất ngờ hệ thống đồn địch, giải phóng một vùng rộng lớn trên cao nguyên M'Nông. Chiến công mang tính lịch sử và thành công cao là trận nghi binh tiêu diệt chỉ huy Hăngri Mét tại đồn Bu Nôp diễn ra vào tháng 7 năm 1914. Năm 1935, do sự chỉ điểm của kẻ phản bội M'Pông Phê, giặc Pháp đã bao vây, tấn công bất ngờ vào Bupar, ông bị bắt và bị chúng giết hại vào ngày 23-5-1935.

Hình 4.1. Tượng đài anh hùng N'Trang Long (Ảnh: Hồng Tâm)

Cuộc kháng chiến của cộng đồng các dân tộc ở Nam Tây Nguyên dưới sự lãnh đạo của N'Trang Long là một trang sử chói lọi về lòng yêu nước và tinh thần đoàn kết đấu tranh giành độc lập của các dân tộc trên đất nước Việt Nam.

(Theo *N'Trang Long - Anh hùng chống Pháp trên cao nguyên M'Nông*, Nhà xuất bản Giáo dục)

- N'Trang Long là người dân tộc nào, ở đâu?

- Cuộc khởi nghĩa do N'Trang Long lãnh đạo diễn ra trong thời gian nào?

N'Trang Long là tù trưởng người dân tộc M'Nông. Ông đã lãnh đạo nhân dân các dân tộc vùng Nam Tây Nguyên khởi nghĩa chống lại ách thống trị của người Pháp trên Tây Nguyên.

Cuộc khởi nghĩa do ông lãnh đạo diễn ra trong thời gian từ 1912-1936 là một trang sử chói lọi về lòng yêu nước và tinh thần đoàn kết đấu tranh giành độc lập của các dân tộc trên đất nước Việt Nam.

Luyện tập

1. Em hãy mô tả vài nét về anh hùng N'Trang Long.
2. Em hãy nêu nguyên nhân N'Trang Long đứng lên lãnh đạo quần khởi nghĩa đấu tranh chống thực dân xâm lược.

Vận dụng

- Nêu những việc cần làm để thể hiện lòng biết ơn đối với anh hùng, liệt sỹ ?
- Suru tâm, giới thiệu một số hình ảnh về N'Trang Long và phong trào khởi nghĩa N'Trang Long.
- Kể tên một số vị anh hùng dân tộc tỉnh Đắk Nông.

Bài 2. Nghệ nhân Điều Kâu

- Người lưu giữ sử thi M'Nông

Khởi động

- Kể tên một số nghệ nhân dân gian mà em biết.
- Em đã biết nghệ nhân dân gian nào của các dân tộc trên địa bàn tỉnh Đắk Nông?

Khám phá

Đọc thông tin sau và trả lời câu hỏi:

Nghệ nhân Điều Kâu sinh năm 1935, tại Bu Măng, xã Quảng Trực huyện Đắc R'lấp, tỉnh Đắk Lắk (nay thuộc huyện Tuy Đức, tỉnh Đắk Nông). Sau ông về sống tại bon Bu Prâng, xã Đắc N'Drung, huyện Đắc Song, tỉnh Đắk Nông. Là một trong những nghệ nhân nổi tiếng nhất Tây Nguyên và là một trong hai người đầu tiên được phong tặng danh hiệu Nghệ nhân dân gian ở tỉnh Đắk Nông. Ông có công lớn trong việc bảo tồn và phát huy những giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc M'Nông sinh sống trên địa bàn Tây Nguyên.

Hình 4.2. Nghệ nhân dân gian Điều Kâu

Nghệ nhân Điều Kâu sinh ra ở đâu? Ông có công lớn trong lĩnh vực nào?

Ngay từ khi còn trẻ Điều Kâu đã có niềm đam mê sử thi M'Nông. Ông đã dày công sưu tầm và tìm hiểu sử thi dân tộc mình, lắng nghe các nghệ nhân dân tộc M'Nông kể, rồi biên tập, hoàn thiện, lưu giữ, phổ biến và phát triển sử thi M'Nông. Ông đã biên soạn, dịch

sang tiếng Việt được trên 70 bộ sử thi M'Nông, truyện cổ và lời nói văn cùng rất nhiều đầu sách có giá trị khác, trong đó có sử thi: Cây nêu thân, Mùa lên rẫy, Chuyện cổ xưa của đồng bào dân tộc M'Nông; truyện cổ M'Nông như: Vì sao da cọp nhiều màu,...Ông là người có công lao đầu tiên dịch các Ot Nd'rong (sử thi M'Nông) ra tiếng Việt. Nhiều sử thi M'Nông đã kể về quan hệ tốt đẹp của người M'Nông với người Kinh và các dân tộc khác như trao đổi muối, lương thực, hàng hóa, đấu tranh chống thú dữ, chinh phục thiên nhiên, giúp nhau vượt qua thiên tai,...

Với sự hỗ trợ của Hội Văn nghệ dân gian Việt Nam, nghệ nhân Điều Kâu đã tổ chức nhiều lớp học sử thi để dạy cho thanh niên dân tộc M'Nông nơi ông sinh sống. Qua đó, ông đã giúp các thế hệ trẻ hiểu thêm về truyền thống của người M'Nông.

Nhiều sử thi M'Nông do ông sưu tầm được Bộ Văn hóa Thông tin tặng Huy chương. Ông được Hội Văn nghệ dân gian Việt Nam trao bằng chứng nhận danh hiệu “Nghệ nhân văn hóa dân gian” vì những đóng góp to lớn cho sự nghiệp bảo tồn văn hóa dân gian Việt Nam ở Tây Nguyên. Ông mất năm 2008.

 Điều Kâu đã làm gì để bảo tồn và phát huy những giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc M'Nông?

Với nhiều đóng góp trong việc bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa dân tộc M'Nông, nghệ nhân Điều Kâu được Hội Văn nghệ dân gian Việt Nam trao bằng công nhận danh hiệu “Nghệ nhân văn hóa dân gian” năm 2003.

Luyện tập

Hoàn thành phiếu bài tập theo mẫu sau:

Em hãy nêu ý nghĩa của những việc mà nghệ nhân dân gian Điều Kâu đã làm để bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa dân tộc M'Nông?

Nội dung công việc	Ý nghĩa của việc làm
Sưu tầm, biên tập, hoàn thiện, sử thi, các câu chuyện cổ, các lời nói vắn	
Truyền dạy sử thi cho thanh niên dân tộc M'Nông	
Dịch sử thi, truyện cổ,...sang tiếng Việt	

Vận dụng

Sưu tầm, tìm đọc một số truyện cổ, bài hát, sử thi các dân tộc tại địa phương và giới thiệu tới mọi người.

Bài 3. Thường thức Âm nhạc

Nghệ nhân Y El Người giữ gìn nhạc cụ truyền thống M'Nông

Khởi động

- Xem video và nêu cảm nhận của em (nguồn VTV1 Đài truyền hình Việt Nam) https://www.youtube.com/watch?v=xqortW2hn_A&feature=share

- Kể tên một số nhạc cụ của người dân Đăk NÔNG mà em biết.

Khám phá

Đọc thông tin sau và trả lời câu hỏi:

Nghệ nhân Y El

Nghệ nhân Y El là người dân tộc M'Nông, hiện ở Bon Bu Kol, phường Nghĩa Tân, thành phố Gia Nghĩa, tỉnh Đăk NÔNG. Là người có tài sử dụng và chế tác các loại nhạc cụ truyền thống của người M'NÔNG.

Từ những chất liệu quen thuộc trong đời sống như tre, nứa, vỏ quả bầu khô, sừng trâu,...qua đôi bàn tay khéo léo cùng sự am hiểu về nhạc cụ truyền thống, ông đã chế tác ra các nhạc cụ như: kèn R'Lét, đàn Đưng, tù và,... của người M'NÔNG.

Hình 4.3. Nghệ nhân Y El

Hình 4.4. Tù và
(Ảnh: Đoàn Thị Hạnh)

Hình 4.5. Kèn R'Lét
(Nguồn: Báo Đăk NÔNG)

Hình 4.6. Đàn Đưng
(Nguồn: VTV1 Đài THVN)

Với kinh nghiệm đánh chiêng của mình, ông đã thành lập đội chiêng tại bon làng nơi ông sống và tham gia biểu diễn trong các ngày hội văn hóa của tỉnh hay các lễ hội riêng của đồng bào M'Nông. Đồng thời, ông còn truyền dạy cách đánh các bài chiêng cho người trẻ trong bon làng.

Những đóng góp của nghệ nhân Y El đã đóng góp phần gìn giữ, bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa của người M'Nông.

- Nghệ nhân Y El là người dân tộc gì? Ông sống ở đâu?
- Hãy tên một số nhạc cụ mà nghệ nhân Y El đã chế tác?

Nghệ nhân Y El đã chế tác được nhiều nhạc cụ truyền thống của người M'Nông và truyền dạy đánh cồng chiêng cho người trẻ. Ông đã góp phần vào việc gìn giữ và bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc.

Luyện tập

Xem video đường link dưới đây

<https://vtv.vn/video/kham-pha-viet-nam-ken-r-let-nhac-cu-doc-dao-cua-nguoi-m-nong-73796.htm>

Em hãy mô phỏng cách chơi một loại nhạc cụ của người M'Nông.

Vận dụng

- Em cần làm gì để gìn giữ và phát huy các loại nhạc cụ truyền thống của người M'Nông.
- Tìm hiểu một số loại nhạc cụ dân tộc tại địa phương em.

Chủ đề 5

HÀNH ĐỘNG VÌ MỘT ĐÁK NÔNG TƯƠI ĐẸP

Khởi động

Xem video hoặc hình ảnh trong các đường link dưới đây:

<https://www.youtube.com/watch?v=8Wd26SZSSYg&t=10s>

Các bạn học sinh đã tham gia vào những hoạt động nào?

Khám phá

Đọc thông tin sau và trả lời câu hỏi:

Để tuyên truyền, giáo dục truyền thống cách mạng, lịch sử vẻ vang của dân tộc và đạo lý uống nước nhớ nguồn cho học sinh, tại nhiều trường tiểu học trên toàn tỉnh, các Liên đội đã tổ chức nhiều hoạt động ý nghĩa như: hành trình về địa chỉ đỏ (với các hình thức hát Quốc ca, nghe giới thiệu về lịch sử di tích, dâng hương tưởng nhớ các anh hùng liệt sĩ, lao động vệ sinh khu di tích,...), thăm hỏi, tặng quà các gia đình có công với cách mạng, chăm sóc nghĩa trang liệt sĩ, giao lưu nói chuyện với cựu chiến binh, bộ đội tại địa phương,....

Hình 5.1. Nghe giới thiệu về lịch sử trận đánh đội Đạo Trung, xã Năm Njang, huyện Đắk Song

Hình 5.2. Giao lưu với bộ đội và cựu chiến binh

(Nguồn ảnh: Trường Tiểu học Chu Văn An, Đắk Song)

Những hoạt động này tuy là việc làm nhỏ nhưng có ý nghĩa rất lớn, góp phần bồi đắp truyền thống “Uống nước nhớ nguồn” cho học sinh từ khi còn ngồi trên ghế nhà trường. Khi được trực tiếp tham gia các hoạt động đền ơn đáp nghĩa, giúp các em hiểu rõ hơn về những chặng đường lịch sử của dân tộc, trân trọng những cống hiến, hy sinh của các thế hệ cha anh đi trước, cảm nhận được sự mất mát to lớn của gia đình thân nhân các thương binh, liệt sỹ,... Từ đó, các em sẽ thêm tự hào về lịch sử, truyền thống vẻ vang của dân tộc, có thêm động lực phấn đấu vươn lên trong học tập và cuộc sống.

Hình 5.3. Thăm hỏi Mẹ Việt Nam anh hùng
(Nguồn: Trường Tiểu học Chu Văn An, huyện Đắk Song)

Hình 5.4. Chăm sóc nghĩa trang liệt sỹ
(Ảnh: Hồng Tâm)

 - Kể tên một số hoạt động đền ơn đáp nghĩa được tổ chức tại các trường học.

- Những hoạt động này có ý nghĩa gì ?

Không chỉ tham gia tích cực các hoạt động uống nước nhớ nguồn, các bạn nhỏ còn tham gia nhiều hoạt động công ích tại nhà trường và cộng đồng như: lao động vệ sinh trường lớp, khu dân cư; chăm sóc cây xanh; tham gia quyên góp sách vở, quần áo, đồ dùng học tập,... chia sẻ, giúp đỡ những bạn học sinh có hoàn cảnh khó khăn vươn lên trong học tập và rèn luyện; tham gia ủng hộ đồng bào bị lũ lụt,....

Hình 5.5. Chăm sóc vườn hoa (Ảnh: Minh Thảo)

Hình 5.6. Dọn vệ sinh (Ảnh: Hồng Tâm)

Hình 5.7. Học sinh tham gia giao lưu văn nghệ, ủng hộ học sinh của Trung tâm Hướng nghiệp Dạy nghề hỗ trợ trẻ thiệt thòi Việt Nam
(Nguồn: Trường Tiểu học Chu Văn An, huyện Đắk Song)

 - Kể các hoạt động công ích mà các bạn học sinh tham gia tại nhà trường và cộng đồng. Em đã tham gia những hoạt động nào?

- Nêu ích lợi của những việc làm nêu trên?

Song song với các hoạt động học tập trên lớp, các hoạt động công ích, uống nước nhớ nguồn, các bạn học sinh còn hưởng ứng và tham gia tích cực các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục thể thao, tham gia sinh hoạt các câu lạc bộ năng khiếu, tham gia các hoạt động giao lưu, hội thi như: Tiếng hát măng non, Hội khỏe Phù Đổng, Sáng tạo dành cho thanh thiếu niên, nhi đồng, Đại sứ văn hóa đọc, Em yêu biển đảo quê hương, câu lạc bộ Tiếng Anh, Toán tuổi thơ.....Tham gia các hoạt động này, các bạn học sinh được gặp gỡ giao lưu, học tập, chia sẻ với nhau nhiều điều bổ ích. Nhiều bạn đã đạt được thành tích cao khi tham gia các cuộc thi, giao lưu các cấp.

Hình 5.8. Học sinh tham gia cuộc thi Hùng biện tiếng Anh

Hình 5.9. Học sinh đạt giải tại cuộc thi Toán tuổi thơ cấp quốc gia

(Ảnh: Đỗ Thị Luyến)

Hình 5.10. Học sinh đạt giải tại cuộc thi Sáng tạo dành cho thanh thiếu niên, nhi đồng tỉnh Đắk Nông (Ảnh: Nguyễn Vui)

Hình 5.11. Học sinh tham gia Hội thi Phụ trách Sao nhi đồng giỏi tỉnh Đắk Nông (Ảnh: Minh Thảo)

Hình 5.12. Học sinh đạt giải tại Cuộc thi “Đại sứ văn hóa đọc” tỉnh Đắk Nông năm 2022 (Ảnh: Phạm Thị Dung)

 - Em đã tham gia hoạt động nào trong các hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục thể thao, các cuộc thi, giao lưu nêu trên?

- Theo em, cần làm gì để góp phần xây dựng quê hương Đắk Nông giàu đẹp?

Xây dựng quê hương Đắk Nông ngày càng giàu đẹp là trách nhiệm và nghĩa vụ của mỗi người dân.

Luyện tập

Em hãy lập một chương trình hoạt động về chủ đề Đèn on đáp nghĩa hoặc Bảo vệ môi trường ở địa phương em.

Vận dụng

- Tham gia hoạt động vệ sinh, chăm sóc cây xanh tại trường học.
- Tham gia tích cực các hoạt động học tập, công ích, đèn on đáp nghĩa tại địa phương.